DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

15. maj 2008 *

I sag C-276/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Corte d'appello di Firenze (Italien) ved afgørelse af 18. maj 2007, indgået til Domstolen den 11. juni 2007, i sagen:

Nancy Delay

mod

Università degli studi di Firenze,

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

Repubblica italiana,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, U. Lõhmus, samt dommerne J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer) og A. Arabadjiev,

* Processprog: italiensk.

generaladvokat: J. Mazák
justitssekretær: fuldmægtig K. Sztranc-Sławiczek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 6. marts 2008,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Nancy Delay ved avvocato L. Picotti

— Università degli studi di Firenze ved avvocatesse R. de Angelis og S. de Felice

— Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) ved avvocati L. Maritato, A. Coretti og F. Correra

— Repubblica italiana ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Fiorentino

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved E. Traversa og L. Pignataro, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 39 EF.

2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Nancy Delay og på den anden side Università degli studi di Firenze, Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) og Repubblica italiana angående anerkendelse af de rettigheder, som hun har erhvervet i forbindelse med udøvelse af en stilling som udvekslingslektor.

Retsforskrifter

Nationale bestemmelser

3 I den italienske retsorden findes der en særlig kategori af undervisere i fremmedsprog, der har det pågældende sprog som modersmål, som i almindelighed betegnes »udvekslingslektorer«, og som er omfattet af kulturelle overenskomster indgået mellem Kongeriget Belgien og Den Italienske Republik samt af lov nr. 62 af 24. februar 1967 (GURI nr. 65 af 13.3.1967, herefter »lov nr. 62/1967«).

4 Artikel 24 i lov nr. 62/1967 fastsætter:

»1. I henhold til visse kulturelle overenskomster, der er behørigt ratificerede, kan udenlandske statsborgere tildeles stillinger svarende til stillingen som fastansat lektor, men af ét års varighed, som kan forlænges for efterfølgende år under fravigelse af artikel 13, sidste stykke, i lov nr. 349 af 18. marts 1958.

2. Stillingen tildeles ved rektoralt dekret efter forudgående drøftelser med det pågældende fakultet og institut og efter indstilling fra den lærer, der normalt forestår undervisningen i det berørte fag, idet den pågældende udvælges fra en liste med tre ansøgere, der er opstillet af de kompetente myndigheder i oprindelseslandet.

3. Den sædvanlige dokumentation erstattes af erklæringer fra de kompetente diplomatiske myndigheder, der bekræfter, at den udvalgte ansøger er i besiddelse af samtlige nødvendige kvalifikationer, herunder det eksamensbevis, der kræves af tjenestegrenen ved det universitet i oprindelseslandet, som har kompetence til at forestå rekrutteringen af lektorer.

4. Foruden stillingen som fastansat lektor kan udenlandske statsborgere under samme omstændigheder som nævnt i stk. 1-3, på grundlag af behørigt ratificeret kulturelle overenskomster tildeles særlige stillinger som lektor i fremmedsprog og som lektor i fremmedsprog og fremmedsproglig litteratur. Tildelingen af stillingerne er betinget af undervisningsministeriets godkendelse.

[…]«

5 Artikel 28 i præsidentdekret nr. 382 af 11. juli 1980 (almindeligt tillæg til GURI nr. 20 af 31.7.1980) bestemte:

»Inden for de vedtagne budgetgrænser […] kan rektorerne ansætte lektorer i fremmedsprog som undervisere i det fremmedsprog, der er deres modersmål. Ansættelse, som i givet fald finder sted uden for særlige internationale aftaler, sker ved privatretlig aftale efter begrundet forslag fra vedkommende fakultet med henblik på at udvikle den praktiske sprogfærdighed hos de på sprogkurserne indskrevne studerende. Som lektorer kan ansættes personer, der er i besiddelse af nødvendige, anerkendte af vedkommende fakultet kontrollerede kvalifikationer. Antallet af sådanne lektorer kan ikke overstige en ratio på 1/150 mellem lektoren og de studerende, som faktisk følger kurset […]

De i stk. 1 nævnte kontrakter kan ikke løbe længere end det akademiske år, for hvilket de er indgået. De kan fornyes hvert år, dog højst i fem år. […]«

6 Som følge af dom af 30. maj 1989, Allué og Coonan (sag 33/88, Sml. s. 1591), og af 2. august 1993, Allué m.fl (forenede sager C-259/91, C-331/91 og C-332/91, Sml. I, s. 4309), vedtog Den Italienske Republik lovdekret nr. 120 af 21. april 1995, som ændret ved lov nr. 236 af 21. juni 1995 (GURI nr. 143 af 21.6.1995, s. 9, herefter »lov nr. 236/95«), som havde til formål at reformere undervisningen i fremmedsprog ved de italienske universiteter.

7 Lov nr. 236/95 har fastsat fire væsentlige regler:

— Stillingen som lektor i fremmedsprog, som blev indført ved artikel 28 i præsidentdekret nr. 382/80 af 11. juli 1980, nedlægges og erstattes af stillingen som »medarbejder og sprogekspert i modersmål« (herefter »sprogmedarbejder«).

— Sprogmedarbejderne ansættes af universiteterne på grundlag af en privatretlig ansættelseskontrakt (og ikke længere en kontrakt for selvstændige), der normalt indgås på ubestemt tid og undtagelsesvist tidsbegrænset for at imødegå midlertidige behov.

— Ansættelsen af sprogmedarbejdere sker i henhold til proceduren for offentlig udvælgelse, hvis betingelser fastsættes af universiteterne ifølge deres respektive regelsæt.

— Personer, der tidligere har varetaget stillingen som lektor i fremmedsprog, samt personer, hvis kontrakt er udløbet, medmindre kontraktens manglende fornyelse skyldes personens manglende evner eller nedlæggelse af stillingen, har fortrinsret til ansættelse, og herudover bevarer de i henhold til artikel 4, stk. 3, i lov nr. 236/95 de rettigheder, de har erhvervet i forbindelse med deres tidligere ansættelsesforhold.

8 Artikel 1, stk. 1, i lovdekret nr. 2 af 14. januar 2004 om hasteforanstaltninger med hensyn til de økonomiske vilkår for sprogmedarbejdere på visse universiteter og vedrørende ligeværdige kvalifikationer (GURI nr. 11 af 15.1.2004, s. 4) bestemmer følgende:

»Med henblik på opfyldelsen af den dom, der blev afsagt af EF-Domstolen […] [den 26.6.2001, Kommissionen mod Italien (sag C-212/99, Sml. I, s. 4923)], tildeles sprogmedarbejdere, tidligere lektorer i fremmedsprog ved universiteterne i Basilicata, Milano, Palermo, Pisa, »La Sapienza«-universitetet i Rom og det østlige

universitetsinstitut i Napoli […] i forhold til det antal arbejdstimer, der er udført, og idet der tages hensyn til, at en fuldtidsstilling svarer til 500 timer, en løn, der svarer til den løn, forskere, der arbejder et nærmere angivet antal timer, tildeles, med virkning fra den første ansættelsesdag, medmindre de eventuelt modtager højere løn på andet grundlag […]«

9 Lov nr. 230 af 18. april 1962 om reglerne for tidsbegrænsede ansættelseskontrakter (GURI nr. 125 af 17.5.1962, herefter »lov nr. 230/62«), som finder anvendelse på alle indenlandske arbejdstagere, hvis ansættelsesforhold er reguleret ved privatretlige kontrakter, bestemmer i artikel 2, at »hvis ansættelsesforholdet fortsætter efter den oprindeligt fastsatte eller senere forlængede udløbsdato, betragtes ansættelseskontrakten som en kontrakt på ubestemt tid fra datoen for den første ansættelse af arbejdstageren.«

10 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at kategorien vedrørende udvekslingslektorer aldrig er blevet ophævet.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

11 Nancy Delay, der er belgisk statsborger, har været ansat som udvekslingslektor af Università degli studi di Firenze i perioden fra den 1. november 1986 til den 31. oktober 1994 i henhold til tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, som løbende er blevet forlænget. Nancy Delay deltog først i en udvælgelsesprøve tilrettelagt af commissariat général aux relations internationales (generaldirektoratet for internationale anliggender) i Bruxelles for lektorer i fransk og fransk litteratur. Eftersom hun bestod udvælgelsesprøven, blev hendes curriculum vitae videresendt til det nævnte universitet samtidig med navnene på de andre, der havde bestået udvælgelsesprøven, med henblik på, at universitet udvalgte en udvekslingslektor.

12 Hendes kontrakt blev ikke fornyet den 31. oktober 1994, idet hendes navn ikke længere var opført på den liste, som Università degli studi di Firenze havde modtaget fra de belgiske myndigheder.

13 Nancy Delay indgik den 28. december 1994 efter i to måneder ikke at have udøvet noget erhverv en kontrakt på ubestemt tid med det samme universitet. Kontrakten blev indgået i henhold til lov nr. 236/95, som fandt anvendelse siden den 1. januar 1994 på sprogmedarbejdere.

14 Til trods for, at de to stillinger var ligeværdige, var lønnen i henhold til den nye ordning lavere end den løn, som Nancy Delay tidligere havde oppebåret. Eftersom det ikke var muligt at finde frem til en løsning med Università degli studi di Firenze, anlagde Nancy Delay et søgsmål ved Tribunale di Firenze den 21. juli 2003 med påstand om bl.a., at hendes kontrakt anerkendtes som en kontrakt på ubestemt tid med virkning fra den 1. november 1986, dvs. lige fra begyndelsen af hendes ansættelsesforhold med Università degli studi di Firenze. Nancy Delay ønskede i det væsentlige at være omfattet af ordningen om anerkendelse af velerhvervede rettigheder for tidligere lektorer i fremmedsprog fastsat i lovdekret nr. 2 af 14. januar 2004.

15 Tribunale di Firenze afviste hendes krav, idet den navnlig anførte, at udvekslingslektorer udgør en kategori, som helt kan adskilles fra lektorer i fremmedsprog, som fortsat er undergivet en særlovgivning.

16 Nancy Delay appellerede afgørelsen til Corte d'appello di Firenze, som fandt, at det ikke var sikkert, at de principper, som Domstolen havde fastlagt i dom af 18. juli 2006

i sagen Kommissionen mod Italien (sag C-119/04, Sml. I, s. 6885), var blevet respekteret med hensyn til udvekslingslektorer. På denne baggrund har Corte d'appello di Firenze besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål

»Kan artikel 39 [EF] og de retsakter, der udspringer heraf (bl.a. den fortolkning, Domstolen har anlagt af bestemmelsen i dom af 26.6.2001 [Kommissionen mod Italien] og af 18.7.2006 [Kommissionen mod Italien]), fortolkes således, at Den Italienske Republik lovligt kan opretholde det regelsæt, der finder anvendelse på de såkaldte »udvekslingslektorer«, der tidligere er blevet rekrutteret på grundlag af en tidsbegrænset ansættelseskontrakt (i medfør af lov nr. 62/1967), der medfører, at de ikke — på det tidspunkt, hvor denne kontrakt erstattes af en kontrakt på ubestemt tid — tilsikres, at de kan bevare alle de rettigheder, de har erhvervet fra datoen for deres første ansættelse, ikke kun med hensyn til lønforhøjelser, men også med hensyn til anciennitet og arbejdsgiverens betaling af sociale sikringsbidrag?«

Om det præjudicielle spørgsmål

17 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 39, stk. 2, EF er til hinder for, at en person, som befinder sig i den situation, som sagsøgeren i hovedsagen befinder sig i, på det tidspunkt, hvor en tidsbegrænset ansættelseskontrakt som udvekslingslektor erstattes af en kontrakt om ansættelse som sprogmedarbejder på ubestemt tid, nægtes anerkendelse af de rettigheder, som vedkommende har erhvervet fra datoen for sin første ansættelse, med konsekvenser for løn, anciennitet og arbejdsgiverens betaling af sociale sikringsbidrag.

18 Det bemærkes, at det følger af ordlyden af artikel 39, stk. 2, EF, at arbejdskraftens frie bevægelighed forudsætter ophævelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår.

19 Ligebehandlingsprincippet som særligt udtrykt i artikel 39 EF kræver, at ensartede forhold ikke behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke behandles ensartet, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet (jf. især dom af 3.5.2007, sag C-303/05, Advocaten voor de Wereld, Sml. I, s. 3633, præmis 56).

20 For at det kan fastslås, at der er sket en forskelsbehandling med hensyn til Nancy Delay, må det således undersøges, om en indenlandsk arbejdstager, som befinder sig i en situation, som kan sammenlignes med den situation, som sagsøgeren i hovedsagen befinder sig i, ville have fået anerkendt de rettigheder, som vedkommende havde erhvervet fra datoen for sin første ansættelse.

21 Det bemærkes, at når den tidsbegrænsede ansættelseskontrakt for en indenlandsk arbejdstager, hvis ansættelsesforhold er underlagt privatretten, ændres til en ansættelseskontrakt på ubestemt tid i medfør af lov nr. 230/62, sikres alle arbejdstagerens velerhvervede rettigheder fra datoen for vedkommendes første ansættelse. Dette har betydning ikke kun med hensyn til lønforhøjelser, men også med hensyn til ancienitet og arbejdsgiverens betaling af sociale sikringsbidrag.

22 Som Domstolen allerede har fastslået, skal lov nr. 230/62 bruges som sammenligningsgrundlag til at kontrollere, om den ordning, der finder anvendelse på tidligere lektorer i fremmedsprog, der er blevet sprogmedarbejdere, er analog med den generelle ordning for indenlandske arbejdstagere, eller om den tværtimod yder dem et lavere beskyttelsesniveau (dommen af 26.6.2001 i sagen Kommissionen mod Italien, præmis 25).

23 Hvis indenlandske arbejdstagere i medfør af lov nr. 230/62 har ret til en genoprettelse af deres karriere med hensyn til lønforhøjelser, anciennitet og arbejdsgiverens betaling af sociale sikringsbidrag fra datoen for deres første ansættelse, skal tidligere lektorer i fremmedsprog, der er blevet sprogmedarbejdere, ligeledes have ret til en tilsvarende genoprettelse med virkning fra datoen for deres første ansættelse (dommen af 26.6.2001 i sagen Kommissionen mod Italien, præmis 30).

24 Det bemærkes imidlertid, at anvendelsen af lov nr. 230/62 på indenlandske arbejdstagere forudsætter en fortsættelse af ansættelsesforholdet mellem arbejdsgiveren og arbejdstagerne.

25 Det fremgår af de sagsakter, som er fremlagt for Domstolen, at ansættelseskontrakten for udvekslingslektoren Nancy Delay udløb den 31. oktober 1994, og at hendes kontrakt som sprogmedarbejder først blev indgået den 28. december 1994, dvs. to måneder senere.

26 Det tilkommer den nationale domstol, som alene er kompetent med hensyn til at bedømme de faktiske omstændigheder og fortolke den nationale lovgivning, at fastslå, om der er kontinuitet mellem de stillinger, som Nancy Delay har bestridt ved Università degli studi di Firenze som udvekslingslektor, og de stillinger, som hun har bestridt ved dette universitet som sprogmedarbejder.

27 Den forelæggende ret skal i forbindelse med denne bedømmelse for det første efterprøve, om erhvervet udøvet af udvekslingslektorerne og erhvervet udøvet af sprogmedarbejderne har det samme funktionelle indhold, navnlig henset til definitionen af de pædagogiske parametre for kurser til uddannelse af undervisere i fremmedsprog

samt bedømmelsen af de studerendes kundskaber, og for det andet, om de to omhandlede typer funktioner opfylder de samme undervisningsbehov ved de italienske universiteter.

28 For det tilfælde, at den forelæggende ret måtte finde, at der er kontinuitet mellem stillingerne som udvekslingslektor og stillingerne som sprogmedarbejder bestridt af Nancy Delay til trods for den midlertidige afbrydelse af ansættelsesforholdet med hendes arbejdsgiver, er det nødvendigt at undersøge, om en indenlandsk arbejdstager, som befinder sig i en sammenlignelig situation, i medfør af lov nr. 230/62 ville have haft ret til anerkendelse af de rettigheder, som vedkommende har erhvervet fra datoen for sin første ansættelse.

29 Hvad nærmere angår virkningen af afbrydelsen af ansættelsesforholdet bemærkes, at Domstolen i præmis 28 i dommen af 26. juni 2001 i sagen Kommissionen mod Italien har fastslået, at kun en analyse, der fokuserer på indholdet og ikke på formen af de lovbestemte ordninger, giver mulighed for at fastslå, om deres faktiske anvendelse på forskellige kategorier af arbejdstagere, som befinder sig under sammenlignelige juridiske omstændigheder, fører til forhold, der er forenelige eller derimod uforenelige med det grundlæggende princip om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet.

30 Henset til de ovenstående betragtninger, skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 39, stk. 2, EF er til hinder for, at en person, som befinder sig i den situation, som sagsøgeren i hovedsagen befinder sig i, på det tidspunkt, hvor en tidsbegrænset ansættelseskontrakt som udvekslingslektor erstattes af en kontrakt om ansættelse som sprogmedarbejder på ubestemt tid, nægtes anerkendelse af de rettigheder, som vedkommende har erhvervet fra datoen for sin første ansættelse, med konsekvenser for løn, anciennitet og arbejdsgiverens betaling af sociale sikringsbidrag, forudsat at en indenlandsk arbejdstager, som befinder sig i en sammenlignelig situation, ville have haft ret til en sådan anerkendelse. Det tilkommer den nationale domstol at efterprøve, om dette er tilfældet i hovedsagen.

Sagens omkostninger

31 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 39, stk. 2, EF er til hinder for, at en person, som befinder sig i den situation, som sagsøgeren i hovedsagen befinder sig i, på det tidspunkt, hvor en tidsbegrænset ansættelseskontrakt som udvekslingslektor erstattes af en kontrakt om ansættelse på ubestemt tid som sprogmedarbejder, der har det pågældende sprog som modersmål, nægtes anerkendelse af de rettigheder, som vedkommende har erhvervet fra datoen for sin første ansættelse, med konsekvenser for løn, anciennitet og arbejdsgiverens betaling af sociale sikringsbidrag, forudsat at en indenlandsk arbejdstager, som befinder sig i en sammenlignelig situation, ville have haft ret til en sådan anerkendelse. Det tilkommer den nationale domstol at efterprøve, om dette er tilfældet i hovedsagen.

Underskrifter